

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Eikenstraat (Harelbeke, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019I42
September 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog: Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

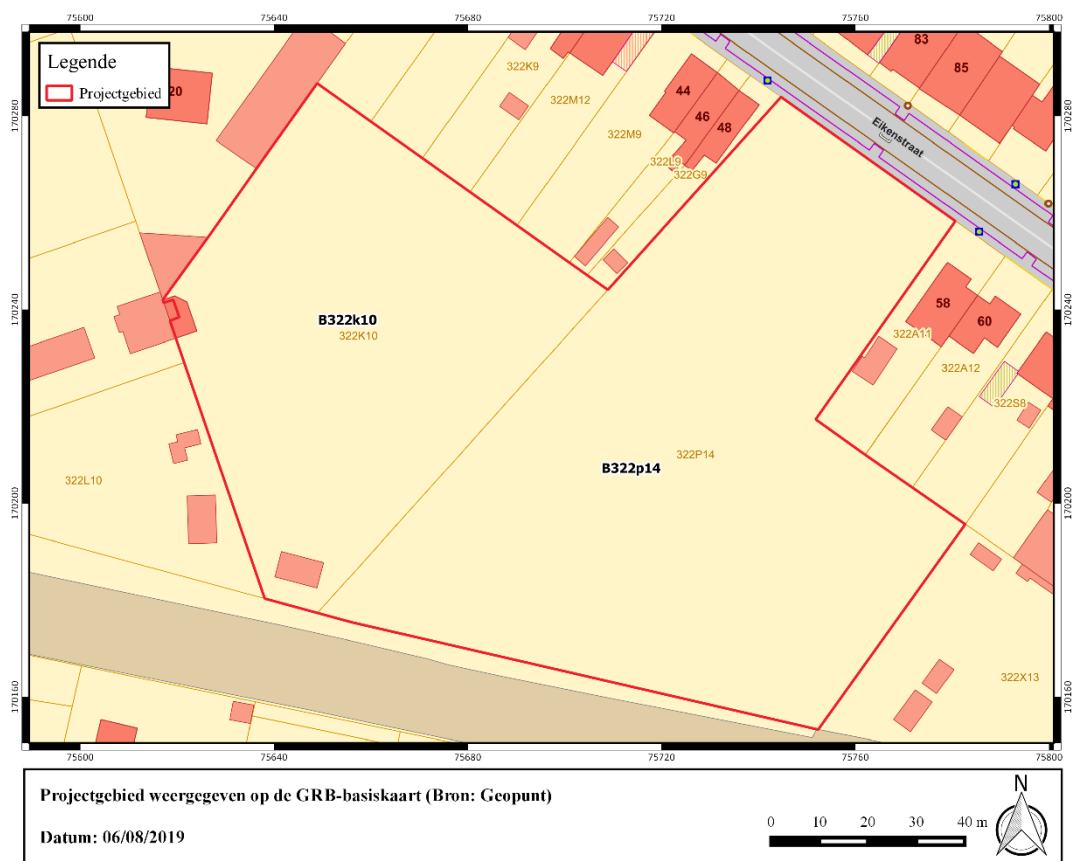

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	GroupD Gentstraat 79 8530 Harelbeke	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Harelbeke
	Deelgemeente	/
	Postcode	8530
	Adres	Eikenstraat 50-56 8530 Harelbeke
	Toponiem	Eikenstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 75589 Y _{min} = 170150 X _{max} = 75800 Y _{max} = 170297
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Harelbeke, Afdeling 2, Sectie B, nr's: 322k10 & 322p14 Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling aan de Eikenstraat te Harelbeke. Het plangebied is ca. 1,43 ha groot en ligt heden braak.

Landschappelijk gezien is het gehucht Stasegem gelegen op de overgang van de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei in het oosten en de zandleemstreek ten westen. Het onderzoeksgebied bevindt zich net ten zuiden van de Gaverbeek en het uitgestrekte moergebied 'De Gavers'. Dit is ook te zien op de Quartairgeologische kaart waarop het terrein zich situeert op de overgang van een profiel bestaand uit zuiver laat-Pleistocene, eolische afzettingen en een profiel waar zich een top heeft ontwikkeld van Holocene fluviatiele afzettingen ten noorden van het terrein. Binnen het moerasgebied zijn verschillende jongere stuifduinen aanwezig. De locatie, op de rand van een moerasgebied waarbinnen zich verschillende drogere koppen hebben ontwikkeld, langs de Gaverbeek die de regio verbindt met de Leie, moet een uitzonderlijk grote aantrekkingskracht gehad hebben op rondtrekkende gemeenschappen jager-verzamelaars en vroege landbouwgemeenschappen. Op de bodemkaart valt echter op dat het onderzoeksgebied quasi integraal samenvalt met een polygoon dat wordt aangeduid als 'sterk vergraven gronden'. Hoewel hier geen beeldmateriaal voor handen is, was er vermoedelijk in de jaren '50 en '60 een zandwinningsput gevestigd. Na de ontginningsperiode werd de groeve opgevuld met huishoudelijk afval. Aangezien delen van dit stort nog zichtbaar waren aan de oppervlakte werden binnen de grenzen van het onderzoeksgebied verschillende bodemonderzoeken uitgevoerd in functie van stabiliteit en verontreiniging. Hierbij werd vastgesteld dat de noordoostelijke hoek van het terrein was verontreinigd met minerale olie en zware metalen. Vanwege deze verontreiniging werd lokaal de bodem gesaneerd over een oppervlakte van ca. 790 m². De boringen zijn allen gezet in het oostelijke terreindeel. De boorstaten geven allen een gelijkaardig beeld waarbij tot op een diepte van 2,5 m tot 3 m onder het maaiveld puin en glasfragmenten worden waargenomen.

Cartografische bronnen wijzen op een open en ruraal karakter van de omgeving van het onderzoeksgebied. Op de kaart van Ferraris is het terrein integraal in gebruik als landbouwgrond. Het huidige stratenpatroon is reeds herkenbaar. De historische kern van Stasegem situeert zich een 500-tal meter ten zuidoosten van het onderzoeksgebied, op het kruispunt van de huidige Steenbrugstraat/Stasegemdorp en de Brouwerijstraat/Generaal Deprezstraat. Ten zuidwesten en westen van het onderzoeksgebied vallen onmiddellijk twee omwalde hoevecomplexen op. Deze worden nog steeds afgebeeld op de 19^e-eeuwse bronnen. Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied wordt geen bebouwing afgebeeld. Eind 19^e-eeuw wordt net ten zuiden van het onderzoeksgebied de spoorlijn Kortrijk-Denderleeuw aangelegd. De orthofotosequentie geeft quasi geen evolutie weer inzake het landgebruik ter hoogte van het onderzoeksgebied. Het terrein is de voorbije decennia braak blijven liggen.

Op het onderzoeksgebied of in directe nabijheid zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. In de ruime omgeving is een veelvoud aan gekende waarden afgebeeld op het kaartblad van de CAI. De regio is zeer rijk aan gekende Romeinse sites. Een halve kilometer ten zuidoosten van het huidige onderzoeksgebied, aan het WZC 'De Vlinder', werd in 2011 een deel van de daar gelegen Romeinse vicus onderzocht. Dit onderzoek bracht een veelvoud aan sporen van bewoning en artisanale activiteiten aan het licht, evenals een schat aan vondstmateriaal. Ook op de belendende percelen werden bij proefsleuvenonderzoek resten van intensieve Romeinse bewoning waargenomen. Ook ten noordwesten van het onderzoeksgebied valt op het kaartbeeld van de CAI een cluster vindplaatsen en indicatoren op. Dit betreft een veelvoud aan werfcontroles, proefsleuvenonderzoeken en enkele opgravingen waarbij resten vanaf het neolithicum werden gerecupereerd. Bij het gros van deze vindplaatsen betreft het echter telkens resten van bewoning uit de midden-Romeinse periode. Op basis van deze waarnemingen kan

in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied uitgegaan worden van bewoning vanaf de Romeinse periode. Het landschappelijk kader indiceert echter evenzeer een trefkans inzake resten uit oudere perioden.

Hoewel op basis van het landschappelijk kader en de gekende waarden een beduidende trefkans inzake archeologisch erfgoed afgeleid kan worden wijzen zowel de gegevens van de bodemkaart en de waarnemingen van de reeds uitgevoerde bodemonderzoeken op een grondig verstoorde ondergrond. Vanwege deze diepgaande verstoring wordt verder onderzoek niet langer zinvol beschouwd, bijkomende onderzoeksdaden kunnen in dit geval niet langer leiden tot enige kenniswinst.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan de Eikenstraat te Harelbeke worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen. Op de bodemkaart is te zien hoe het onderzoeksgebied quasi integraal samenvalt met een polygoon ‘sterk vergraven gronden’. Naar aanleiding van visueel aanwezige verontreiniging werd een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd in het centrale deel van het onderzoeksgebied. In het noorden en uiterste westen van het terrein werden geen boringen gezet. De waarnemingen van het oriënterend bodemonderzoek bevestigen inderdaad de gegevens van de bodemkaart. In de boorstaten wordt melding gemaakt van puin en glas op een diepte van 2,5 tot 3m onder het huidige maaiveld. De geologische gegevens geven een relatief oppervlakkige situatie weer waardoor redelijkerwijs op het volledige onderzoeksgebied uitgegaan kan worden van een geroerd bodemarchief waarin verder onderzoek nooit zal leiden tot enige kenniswinst. Verder onderzoek wordt aldus weinig zinvol geacht.

Uiteraard dient de uitvoerder van de werken zich bewust te zijn van de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de realisatie van een verkaveling aan de Eikenstraat te Harelbeke. Zowel het landschappelijk kader en de gekende waarden indiceren een hoog archeologisch potentieel van de omgeving. De bodemkaart geeft echter aan dat de ondergrond ter hoogte van het onderzoeksgebied sterk vergraven is. Deze gegevens worden bevestigd door de waarnemingen van het oriënterend bodemonderzoek. Er kan bijgevolg uitgegaan worden van een verstoord bodemarchief waarbij verder archeologisch onderzoek, in eender welke vorm, niet langer zinvol kan zijn.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.